

"מנחים", ודברי רב ושמואל גם שנייהם אמת היסטורית בהיותו מלך והדיאט נושא¹⁷.

יתכן, כי הרבה מפתחיו אשר בספריו האחרון זה,طبع באלה הימים, אולי גם מדי נודיו בארץ רוחקה, מדברי שפה שנית אחרית ואנשי חזקיה העתקום (משל ב'ה א') וסידרו אותם בספר. ומכאן לפעמים הסגנון של ימי חזקיה והמעתקים¹⁸.

אנשי חזקיה הם שחתמו ספרי שלמה: בקש קהלה למצוא דברי חפץ וכותב יושר דברי אמת דברי חכמים כדרבונאות ו/cmsmorot נטועים בעלי אסופות נתנו מרועה אחד, יותר מהמה בני הזוהר עשות ספרים הרבה אין קץ, ולהג הרבה יגעתبشر (קהלה י"ב י"יב), אשר המברקים חשבו כי הם דברי החתימה לכתבי הקודש כולם, ברם לחתימה כללית לא יתאים "נתנו מרועה אחד"¹⁹, אבל הם דברי אנשי חזקיה "שהעתקו וסידרו כל דברי שלמה", אלה "בעלי אסופות" מגילות שונות שנתייחסו לשלהם, בררו מהם אלה הספרים לקבעם בכתבי הקודש והזהירו שלא לפסח זולתם.

ח. מגילת אסתר

בחלוק ישראלי בגולה אבדה לו לא רק ארצו כי אם גם הכרה עצמית שלו, הנודדים והטלטולים דכוו את רוחו, כל מה ששמע בן הגולה מן הנכרי היה מאומת אצליו יותר مما ששמע מפי אחיו היהודי כמותו, לא רק במארשי יום יומן אך גם בשטח המדע, דעתו שנאמרה מפי נכרי בקרה לה מקום ונשאו לה פנים יותר מallow נאמרה מפי חכם ישראלי.

גם כשבאו אחדים מחכמי עמנוי לכתב תולדות ישראל ודברי ימי לא יכולו להשתחרר מאותו יחס הכבד לכל אשר בא מקור זר. הרישומות ההיסטוריות שנמצאו אצל סופרים נכירים המזכירים לפעמים גם אשר שמעו על אודות עם ישראל — מאומתות אצל ההיסטוריונים הללו יותר מהמקורות העבריים, אשר בשם הבקרת המדעית, כביכול, יכול כל מי שנטל לעצמו שם חוקר להטיל ספק באמיתותם ההיסטורית.

הרבה מאורעות שהזיכרו בכתבי הקודש היו בעיניהם לאגדה, וביחוד כל

17. ראה יחזקאל ליד כgcd בנבואת הגולה העתidea: אני ה' אהיה לכם לאלהים ועבדי דוד ונשיא בתוכם, לא תואר "מלך" כי אם "נשיא" בהתאם אמרם בסנהדרין צ"ב א' דין משיח להם לישראל, וברשי': אלא הקב"ת ימלוך בעצמו ויגאלם לבדו.

18. ראה מבוא לחכמת שמעון בן סירא הוצאה כהנא ע' 9.

19. גוץ בבאورو לקהלת ע' 143 הודה במקצת, שפירוש פסוק זה נעלם ממנו.

אוצר החכמה

המסופר ב מגילת אסתר, הויאל ואחריו ה ריסט מלכת פרס העתיקה לא נשר עד "כשר" — נカリ — אשר יקים את דברי האגדת זו. אף כי לוודר המאורע נקבע חג בישראל, וימי ה פורים נזכרו ב מגילת תענית הקדומה (פ' י"ב) וגם בספר החשמונאים (ב' ט') שנכתב בידי מלכי החשמונאים ונתייחס לארץ זה מסכת במשנה שבאו בה דברי התנאים שבטה היו בידיהם מגילות כחוות על קלף שבאו להם מאבوتיהם וזקניהם אשר לא היו מאוחרים הרבה מזמן חתימת כתבי הקודש — רק עשרות שנים אחדות אחרי המאורע. ואלמלא היה הדבר ידוע ומקובל באומה מפני אלו שהיו באותה גזרה לא היו יכולים לספר סיפור כזה ולקבוע לזכור יום חג, אבל הוא כל זה נובע מן המקור העברי, ובכך הרשות נתונה לכל "מלומדי להכחיש", ואף לראות בשמחת פורים חג אליל השכוון בכחות.

אולם אמרת לעולם עומדת, בו בזמן שהחחילו אחדים מסופרי ישראל לפקפק באממת הספר, אמר ה' לאשר בחושך ה גלו, והנה באו עדים כשרים — נカリים — שchapro והעמיקו באדמה שושן, והם שהודיעו כי אבני בית המלך מקימים את דברי האגדת, היכל המלך, ארמנוטיו ו מבואיו, גינת הביתן וחצרותיו אשר החביב אלכסנדר קמו להעיד כי המגילة נכתבה בהיות עוד הארמון על מכונו, והכתוב ידע מוצאיו ו מבואיו (ראה בספר קדמוניות מר' אהרון מרקוס פרק ו', במחברת "תוואות החטויות והحقיקות" מר' יעבן, וביחוד בספרו של דר. ימפל).

VIDIUT TAKNITA HICHL HAMALCH VEMKOMO YAIR LENU GAM AT SEGNON MAGILLA, HENGAG LSHNOT LISIRGIN TZUAR HAIR, PUM TAKNAH "SHOSHEN HABIRAH" VOFUM "SHOSHEN" B'LVED, ZAFI B'PESOK AHD MASHMISIM HAGIGIM BEURBOKIA: HARTZIM YIZAO DHOFRIM B'DIBER HAMALCH VEHADTA NITNAH B'SHOSHEN HABIRAH, V'HAMALCH V'HAMON YISHBO L'SHTOTOT V'HAEIR SHOSHEN NIVUCHA (SHM G' TEV), ACHARI SHNTAGLAH TAKNITA ARMON HAMALCH V'NMZA HAPTRON D'DILOGI HAGGON.

טרית מלכי פרס הייתה ב חלק מיוחד מהעיר המטרופולית, אותו המחו נקבע למושב המלך ופקידיו ונזכר על שם הבירה שהיתה שם "עיר הבירה", מסביב לה הייתה חומה ב צורה וגמ נחל מים שהבדיל בין מחוז הבירה לבין שאר

ו. כמו ב חפלין שאמר היל הוקן חפלין אלו מאביAMI (ירושלמי עירובין פ"י ה"א). ועמד ר' יהודה בן בתירא על רגליו ואמר אני מבני בניהם — של המתים אשר היה יחזקאל — והללו חפלין שהנחת לי אבי אבא ומהם היה (סנהדרין צ"ב ב'), ואשר יש הבדל בסדר ה הפרשיות נטאפש ר' עזע כי גם לפנים בתקופות הראשוניות היו מנהגים שונים באמրם אם ישנים כל אלו הד' פרשיות כל סדור כשר וכן תמיד השינוי בימות דור ודור, ובימים האחרונים נתגלו במערות א"י שרידים מתוקפות בבית שני ומהם נמצאו חפלין מפלוגת לוחמים של בריכוכבא והפרשיות מטודאות כשיתן שנקראת על שם הרבינו חם (ראה גם הארץ ה' אב תש"ג) הארכתי בהגחות לשורתם השם ל ר' ממורויש סי' ג'.

העיר, מקום מושב המוני העם, בבירת נטרסמו דת המלך, והעתיקות כתבי הדת אלה נשלחו להעיר שושן כמו לכל יתר ערי מדינה, מובן כי רוב שדרות עם הגולה ישבו בשושן וכך מעתים היו מן היהודים אשר שכנו במחוז הבירה עצמה. וכשבת המלך אחשורי על כסא מלכו אשר בשושן הבירה (א' ג'), עשה משתה לכל שריו ועבדיו וגם לכל העם הנמצאים בשושן הבירה (שם ה'), ואת כל נערה בתוליה. יפה מראה קבצו אל בית הנשים אשר בשושן הבירה יב' ג') מקום משכן המלך ושרוין.

גם איש יהודי היה בשושן הבירה, הוא מרדכי אשר הגלה מירושלים עם הגולה אשר הגלטה עם יכנית מלך יהודה, שבחיותו מנציבי המלך ניתנו לו הרשyon אות החרבות לשפט במחוז הבירה, והאיש ההוא אשר דם מלכים נזול בעורקיו, לא חפץ לכרכוע ולהשתחוות לפני אדם שזכה לו השעה, וב להיות דבר זה רע בעיני הצורר הייחיר השתדל בכתב דת להשמיד את כל היהודים עם מרדכי, כתב הדת ניתנו בשושן הבירה ופתחן הכתב בכל מדינה ומדינה (ג' י"ד—ט"ז), ובאשר נודע הדבר ליודים הייתה העיר שושן נבוכה, לא אצילי הבירה כי עם המוני עם ישראל שישבו בשושן העיר, מהה לא ידעו לשית עצות בנפשם, ומרדכי ידע מכל אשר נעשה יצא ממחוז הבירה לבוא בתוך העיר למקום משכן אותו המדוכנים.

הדבר נודע לאסתר, והתחלו לטcs עזה מה לעשות, אז שב מרדכי אל שער המלך (ה' ט"ז, ו' י"ב), ובאשר צotta אסתר לכנס את כל היהודים הנמצאים בשושן (ה' ט"ז) עבר אות החרבות מרדכי דרך אורקמא דמייא (ראה מגילה ט"ז א') והוא הנטל שתיה בין הבירה לבין מקום מושב היהודים. ה' הצליח חפצם, את המן תלו על העץ אשר הכין למרדכי ובעם המלך אחשורי נכתבה הדת שניתנה בשושן הבירה (ח' י"ד) להנעם מאובייהם, ואז העיר שושן צלה ושמחה (ח' ט"ז), שוב בדיקוק "שושן העיר".

היהודים קדמו את הרעה הנשקפת להם אחרי האגרות הראשונות, ויקחלו היהודים ביום שלשה עשר ויירגו חמש מאות איש ראשי שוטני ישראל שהתרכזו בשושן הבירה (ט' ו'). ובאשר בא מספר ההרוגים אשר בשושן הבירה לפני המלך (ט' י"א) אמר לאסתר המלכה: בשושן הבירה הרגו היהודים ואבד חמש מאות איש, בשאר מדינות המלך מה עשו, ומה שאלתך ותעש, ותאמר אסתר: אם על המלך טוב ינתן גם מחר ליהודים אשר בשושן להנעם מאובייהם המוני הצוררים שכניםם בעיר כדת היום במחוז הבירה, כתב דת זה בהיותו ביהוד בשביל שושן ניתן במקום בשושן, ויקחלו היהודים אשר בשושן ויירגו באובייהם בשושן (ט' י"ד—י"ח), והיהודים אשר בשושן נקhalו גור ונוח בחמשה עשר בו ועשו אותו יום משתה ושמחה.

הבדיקה בתואר העיר יעד על אמתת המקור ההיסטורי הזיה.